

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 2Cdo/25/2019                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 7811205517                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 31.10.2019                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Viera Petříková          |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2019:7811205517.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu BANE Spišská Nová Ves, štátny podnik v likvidácii, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Štefánikovo námestie č. 4, IČO: 31 705 405, zastúpeného JUDr. Martinom Salokom, advokátom so sídlom v Košiciach, Zvonárska č. 8, proti žalovanej Prvej banskej s.r.o., so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Za Hornádom č. 8/13, IČO: 36 766 933, zastúpenej JUDr. Zuzanou Kollárovou, advokátkou, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Zimná č. 59, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Rožňava pod sp. zn. 12 C 100/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. júna 2018 sp. zn. 2 Co 177/2017, takto

### rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Rožňava (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. decembra 2016 č. k. 12 C 100/2011-420 určil, že spoločnosť Bane Spišská Nová Ves, štátny podnik v likvidácii je vlastníkom nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v k. ú. G., ktorá je vedená Okresným úradom P., odborom katastrálnym, zapísaná na LV č. XXXX, ako parc. reg. „C“ č. 583/1 o výmere 28364 m<sup>2</sup>, druh pozemku: ostatné plochy, v podiele 1/1 k celku. Žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalovanej uložil povinnosť nahradiť trovy štátu v sume 54,39 € v lehote do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Rožňava. Žalobca sa žalobou domáhal, aby súd prvej inštancie určil, že spoločnosť Bane Spišská Nová Ves, štátny podnik v likvidácii je vlastníkom vyššie uvedenej nehnuteľnosti. Žalobu odôvodnil tým, že v súvislosti so vstupom žalobcu do likvidácie došlo k speňažovaniu majetku a v rámci toho aj k speňažovaniu uvedenej nehnuteľnosti. Žalobca považoval prevod vlastníckeho práva nehnuteľnosti na verejnej dražbe za absolútne neplatný prevod a z toho dôvodu aj každý následný prevod tejto nehnuteľnosti. Dôvod absolútnej neplatnosti videl v tom, že prevod vlastníckeho práva za kúpnu cenu 48 900 Sk bol v extrémnom nepomere k vtedajšej hodnote nehnuteľnosti, pričom likvidátor aj vydražiteľ o tomto nepomere museli vedieť. Žalobca poukázal na personálne prepojenie likvidátora a dražiteľa, a to aj vo vzťahu k ďalším prevodom predmetnej nehnuteľnosti. Súd prvej inštancie žalobe vyhovel pretože mal za to, že prevod vlastníckeho práva v

dôsledku vydraženia bol postihnutý absolútnou neplatnosťou ako aj všetky ďalšie prevody vlastníckeho práva predmetnej nehnuteľnosti, pretože následné prevody vlastníctva realizovali osoby, ktoré neboli vlastníkami nehnuteľnosti, a teda nemohli previesť viac práv na iného ako mali. Na základe uvedeného súd prvej inštancie konštatoval, že za stavu, kedy bola vyslovená absolútna neplatnosť týchto úkonov, vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti je podľa okresného súdu žalobca, ktorý pôvodne nehnuteľnosť pred vykonaním dražby vlastnil.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 28. júna 2018 sp. zn. 2 Co 177/2017 na odvolanie žalovanej rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu ako nedôvodnú zamietol. Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď neskúmal aktívnu legitimáciu žalobcu a nezohľadnil, že žalobca ako štátny podnik v zmysle citovaných ustanovení spravuje veci a majetkové práva, ktoré sú majetkom štátu. Odvolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že žalobca nebol vlastníkom predmetných nehnuteľností a uviedol, že ani v súčasnosti nie je možné vyhovieť žalobnému návrhu, ktorým žalobca žiada určiť, že je vlastníkom týchto nehnuteľností. Žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Žalobcovi uložil povinnosť nahradiť trovy štátu v sume 54,39 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet Okresného súdu Rožňava.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odňatie možnosti konať pred súdom videl v tom, že si súdy nesplnili poučovaciu povinnosť v zmysle § 43 O.s.p., čím došlo k porušeniu princípu právnej istoty. Poukázal na judikát dovolacieho súdu sp. zn. 5 Cdo 441/2015 (ZSP 33/2017), ktorý bolo podľa jeho názoru potrebné na danú vec aplikovať, pričom súdom vyčítal, že šesť rokov viedli konanie trpiace nedostatkom aktívnej vecnej legitimácie bez toho, aby bol aplikovaný postup podľa uvedeného ustanovenia. Rozsudok odvolacieho súdu označil za nepreskúmateľný a prekvapivý. V zmysle uvedeného navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k predmetnému dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (por. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

7. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril názor aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (por. sp. zn. 1 Cdo 109/2018, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco, namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (por. sp. zn. 3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolaťel'a vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel' vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z dôvodu z § 420 písm. f/ CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nesprávny postup videl v tom, že súdy nižších inštancií si nespĺnili povinnosť im vyplývajúcu z § 43 O.s.p., a to vyzvať ho na odstránenie vady jeho návrhu vo veci nesprávneho označenia strán konania. Dovolaťel' zároveň označil rozhodnutie odvolacieho súdu za nepreskúmateľné a prekvapivé.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (por. sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (por. R 129/1999 a sp. zn. 1 Cdo 109/2018, 3 Cdo 138/2018, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012).

14. K námietke nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

15. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

16. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabykh proti Rusku z roku 2003). V posudzovanej veci odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie. Dovoláním napadnutý rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoj právny názor vysvetlený v odôvodnení rozhodnutia riadne a presvedčivo. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Podľa presvedčenia dovolacieho súdu dal odvolací súd v danom spore odpoveď na tie otázky, ktoré boli z jeho hľadiska relevantné pre rozhodnutie o odvolaní.

17. Námietku prekvapivosti rozhodnutia odvolacieho súdu považuje dovolací súd takisto za neopodstatnenú, v zmysle čoho poukazuje na žiadosť o vyjadrenie sa v zmysle § 382 CSP č. I. 485 spisu zaslanú žalobcovi aj žalovanej, z ktorej vyplýva, že odvolací súd vyzval strany sporu k možnému použitiu § 6 ods. 1, 2, 3 a § 15 a ods. 1 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku vo vzťahu k posudzovaniu aktívnej legitímácie žalobcu, naliehavého právneho záujmu a na požadovanom určení a vlastníctva predmetných nehnuteľností. Na základe uvedeného je zrejmé, že sa nejedná o prekvapivé rozhodnutie odvolacieho súdu, pretože ten postupoval správne v zmysle vyššie uvedeného ustanovenia CSP.

18. Dovolateľ ďalej namietal nesplnenie povinnosti súdu prvej inštancie v zmysle § 43 O.s.p. Mal za to, že sudy ho mali vyzvať na odstránenie vady jeho návrhu vo veci nesprávneho označenia strán konania.

19. Dovolací súd má za to, že žaloba bola odvolacím súdom zamietnutá z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, teda z dôvodu, že žalobcovi nesvedčí ním uplatňované právo (nárok). Vecnou legitímáciou je totiž stav vyplývajúci z hmotného práva, kedy jedna strana je subjektom hmotnoprávneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide (je aktívne vecne legitimovaný) a strana na opačnej procesnej strane (žalovaný) je subjektom hmotnoprávnej povinnosti (je pasívne vecne legitimovaný).

20. Otázka aktívnej vecnej legitímácie nie je vadou návrhu a súdy neboli povinné vyzvať žalobcu na odstraňovanie väd návrhu. Súd totiž ani nemá povinnosť (ani oprávnenie) poučovať účastníkov o ich hmotnoprávných oprávneniach a účinkoch ich úkonov, ktoré uplatňujú v súdnom konaní, teda ani o tom, či a ktorí účastníci majú byť aktívne a pasívne vecne legitimovaní pri zohľadnení konkrétnych okolností prejednávanej veci, čo by bolo v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania (por. aj sp. zn. 7 Cdo 126/2013, 7 Cdo 500/2014). V zmysle uvedeného nie je dovolanie v tejto časti dôvodné.

21. Navyše dovolací súd poznamenáva, že i keď dovolateľ tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP v dôsledku nesplnenia poučovacej povinnosti v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p., z hľadiska obsahového je zrejmé, že jeho výhrady sa týkajú právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Pokiaľ totiž vyjadruje nesúhlas s právnymi závermi súdov o (aktívnej) vecnej legitímácii, netýka sa jeho nesúhlas procesného postupu súdu (procedúry prejednávania veci), ale právneho posúdenia veci.

22. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

23. Dovolací súd už ale vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 konštatoval, že právnym posúdením veci sa účastníkovi konania neznemožňuje realizácia jeho procesných oprávnení (viď R 54/2012 a sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

24. V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu najvyšší súd akcentuje, že samotná skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

25. Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Najvyšší súd preto jeho dovolanie v zmysle § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

26. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.